

Зміст і структура виконавської волі майбутніх учителів музичного мистецтва в контексті хормейстерської підготовки

Сє Ліфен¹

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

E-mail: selifen@ukr.net

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9757-9471>

Стаття присвячена вивченню сутності феномена «виконавська воля» як важливої професійної якості майбутніх фахівців у галузі мистецької освіти. Метою статті є обґрунтування сутності, змісту і компонентної структури поняття «виконавська воля» майбутніх учителів музичного мистецтва, зокрема в контексті хормейстерської підготовки. У статті використані методи аналізу, синтезу і узагальнення для обґрунтування ключових положень дослідження; метод сходження від абстрактного до конкретного (для вивчення сутності комплексного феномена «виконавська воля вчителя музичного мистецтва в контексті хормейстерської підготовки»); методи моделювання і систематизації (для вивчення структурних компонентів досліджуваного феномену). На основі проведеного дослідження визначено, що хормейстерська підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва передбачає опанування здобувачами компетентності у специфічній діяльності з учнівськими навчальними та аматорськими хорами, а також засвоєння форм і методів організації учнівського колективно-хорового виконавства. Виконавська воля майбутнього вчителя музичного мистецтва в контексті хормейстерської підготовки розглядається як індивідуальна базова особистісно-професійна властивість, яка уможливорює здійснення психічно-емоційного впливу диригента на учасників хорового колективу для їхнього об'єднання на основі емоційно-духовного резонансу. Воля диригента-хормейстера виступає в якості механізму здійснення енергетичного впливу на кожного учасника колективу для досягнення необхідного, високохудожнього і переконливого рівня реалізації виконавської концепції як уявленого диригентом інтонаційно-слухового та емоційного образу музичного твору. На основі визначення змісту і атрибутивних характеристик виконавської волі обґрунтовано компонентну структуру досліджуваного феномену, яка складається з чотирьох пов'язаних між собою компонентів: мотиваційно-спонукального, інтонаційно-образного, мануально-експресивного і рефлексивно-корекційного.

Ключові слова: воля, виконавська воля, вчитель музичного мистецтва, хормейстер, хормейстерська підготовка.

Вступ. Вивчення поняття «воля» має тривалу історію, яка була започаткована ще за часів античної філософії, і продовжується у контексті сучасної психології, юриспруденції, медицини, соціології, педагогіки, тощо. Поняття «воля» відображається в класичних теоріях особистості, перетинається з мотиваційними механізмами людської активності, включається в конструкт свідомості людини наряду з поняттями «сенс життя», «свобода» і «відповідальність». Ґрунтовні наукові теоретичні і практичні розвідки привели до накопичення значної кількості теорій, визначень і ознак досліджуваного феномену.

Воля як інтегральна особистісна якість має велике значення в контексті фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Адже метою мистецької педагогіки є залучення широкого кола слухачів до сприйняття і осягнення найкращих взірців світової музичної спадщини, формування високого рівня духовності, культури і креативності нового покоління. Для ефективного виконання такого виду діяльності фахівець має володіти комплексом особистісних та фахових умінь і якостей, серед яких особливе місце посідає воля – у її особистісному і професійному аспектах.

Воля вчителя музичного мистецтва розповсюджується на всі види його професійної діяльності. Вона дозволяє здійснювати власний професійний саморозвиток із цілеспрямованістю і витримкою, проявляти ініціативу і сміливість у творчих пошуках, долати скутість і проявляти витримку в процесі донесення власних ідей і власного бачення до учнів чи слухачів. Для реалізації виконавської концепції у процесі інтерпретації музичного твору також необхідна сформована воля сфера особистості.

¹ аспірантка кафедри музичного мистецтва і хореографії Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Вагомий внесок у вивчення волі в контексті виконавської діяльності музикантів здійснив К. Мартінсен, який розглядав звукотворчу волю як основу індивідуальної музично-виконавської техніки.

Основою фахового становлення вчителів музичного мистецтва є хормейстерська підготовка, яка передбачає опанування здобувачами вищої педагогічної освіти різновиду хормейстерського знань, умінь і навичок. Взаємодія з хором відбувається як взаємодія з «живим» музичним інструментом. Вона вимагає від фахівця різних умінь, навичок, досвіду практичної хормейстерської діяльності. Водночас, особливої уваги вимагає розвиток вольових якостей диригента-хормейстера, які визначають його цілеспрямованість, наполегливість, енергійність, самоконтроль та емоційний вплив на виконавців хору. Вольові зусилля уможливають регуляцію і корекцію художньо-освітнього процесу, ефективність вирішення художньо-інтерпретаційних проблем у процесі комунікації з хоровим колективом. Адже процес хорового диригування не буде повноцінним без активного вольового впливу на єдиний творчий «організм» хору. Здійснення такого впливу – це найвища мета усіх форм фахової хормейстерської підготовки. Саме завдяки своїй виконавській волі хормейстер здатний транслювати художній образ, який перебуває у його уяві, виконавцям. На основі волі художня концепція диригента стає художньою концепцією кожного виконавця хору, що є запорукою досягнення бажаного виконавського результату.

Ґрунтовного дослідження проблема волі отримала у контексті філософських наук. Цій темі приділяли увагу такі філософи, як Аристотель, Р. Декарт, Ф. Ніцше, Б. Спіноза тощо. Воля у філософських дослідженнях порівнювалася з «космічною силою», першопочатком людських проявів. Різні аспекти і механізми волі розглядали такі психологи, як К. Абульханова-Славська, Е. Блейлер, Л. Виготський, В. Вундт, Е. Еріксон, Е. Мейман, С. Рубінштейн, Д. Узнадзе та інші. Психологи розглядали волю у співвідношенні з питаннями вибору, суб'єктної регуляції, поведінкових стратегій у різні періоди життя.

Педагогічні та психологічні дослідження в контексті музичної діяльності також відображують значний інтерес науковців до проблеми волі (Г. Коган, К. Мартінсен, Я. Мільштейн, В. Петрушин та ін.). Існує значна кількість досліджень, які стосуються методичного забезпечення хормейстерської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва та розвитку психічних якостей особистості, необхідних для ефективної музично-педагогічної і хормейстерської діяльності (А. Гостдінер, І. Заборотний, А. Козир, В. Ражніков та інші). Водночас зазначимо, що, не зважаючи на доведену необхідність активізації вольової сфери для ефективного здійснення музичної і музично-педагогічної діяльності, у полі сучасної науки спостерігається певний брак теоретичного і методичного забезпечення процесу формування виконавської волі майбутніх учителів музичного мистецтва у контексті хормейстерської підготовки.

Мета та завдання дослідження. Мета статті полягає в обґрунтуванні сутності, змісту і компонентної структури феномену «виконавська воля майбутніх учителів музичного мистецтва», зокрема в контексті хормейстерської підготовки. Для досягнення мети дослідження виокремлено такі завдання:

- Уточнити сутність поняття «воля» на основі аналізу філософських і психологічних досліджень;
- Визначити зміст і значення волі в контексті діяльності вчителя музичного мистецтва;
- Висвітлити зміст хормейстерської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва;
- Обґрунтувати сутність поняття «виконавська воля хормейстера»;
- Визначити компонентну структуру феномена «виконавська воля майбутніх учителів музичного мистецтва в контексті хормейстерської підготовки».

Методи дослідження. Для реалізації мети та завдань статті використано комплекс методів теоретичного дослідження, серед яких: методи аналізу, синтезу і узагальнення для опрацювання наукових джерел з проблем дослідження, визначення наукових категорій, на яких ґрунтується дослідження, уточнення ключових визначень дослідження; метод сходження від абстрактного до конкретного для вивчення сутності комплексного поняття «виконавська воля вчителя музичного мистецтва в контексті хормейстерської підготовки»; методи моделювання і систематизації для вивчення структурних компонентів досліджуваного феномену.

Результати дослідження. У ХХ столітті феномен «воля» вивчався переважно опосередковано, у контексті інших досліджень, наприклад, присвячених проблемі мотивації, соціальної настанови. Як вказує Н. Ковтун, це пов'язувалося з тим, що в науковому полі домінував позитивістський підхід (Ковтун, 2018). З кінця ХХ століття науковці демонструють певну зацікавленість у вивченні цього феномену після, майже, півстоліття перерви. Так, особливої значущості набуває концепція контролю за дією, представлена в дослідження Ю. Куля. На думку науковця, воля керує цілеспрямованою поведінкою

людини, активізуючись після виникнення наміру (Kuhl, 1985). Розглядається також така якість волі, як цілеспрямованість. Це докладно відображено в роботі Р. Мея, який розглядав феномен «воля» в контексті вивчення інтенціональності як спроможності людини мати наміри (Мей, 1997). Західноєвропейські психологи неодноразово проводили паралелі між проявами і механізмами волі і мотивацією, бажаннями людини (В. Вундт, Ж. Піаже, Т. Рібо та ін.). У роботах Л. Виготського і Л. Божович воля розглядається як певний механізм мотивації.

Докладне й узагальнювальне визначення феномену «воля» представлено в дослідженні Є. Ільїна, який вважає підґрунтями волі фізіологічні процеси. Автор визнає волю інтегральним психофізіологічним процесом, який включає в себе мотивацію, інтелектуальну активність, моральну сферу. Підґрунтями волі автор вважає фізіологічні процеси (Ільїн, 2000).

У дослідженнях сьогодення проблематика волі розглядається в різних аспектах. Наприклад, Т. Кирпенко наголошує особливе значення вольової сфери в контексті саморозвитку особистості. Авторка висловлює таку думку, що сформованість вольових якостей визначає здатність людини до активної поведінки, яка не залежить від зовнішніх обставин, зумовлює її здатність перемагати, досягати успіху, долаючи труднощі (Кирпенко, 2014). На думку В. Іваннікова, воля забезпечує мобілізацію психофізичних ресурсів особистості, що дає додатковий енергетичний імпульс певній дії. Свідома регуляція дій, указує автор, має найбільше значення у вивченні феномену «воля» (Іванніков, 2010).

К. Шамлян підкреслює важливість не мотиваційного, а виконавчого аспекту волі. Автор вивчає означений феномен в контексті самосуб'єктних відносин і наголошує, що сутність вольового зусилля «зводиться до подолання внутрішніх перешкод (несприятливих психофізіологічних та емоційних станів), тому психологія волі – це не тільки і не стільки проблема мотивації та досягнення, скільки проблема подолання особистістю самої себе, проблема самосуб'єктних відносин» (Шамлян, 2015: 437).

У контексті розуміння механізмів вольової регуляції важливо розглянути її результати. Т. Кирпенко зазначає, що результатом прояву волі є конкретні здобутки людини, її досягнення і успіхи, зміни, які відбулися в особистості. Авторка перелічує такі результати волі, як «нове ставлення до себе, розвиток власних можливостей, підвищення власної компетентності, професійності, емоційної стійкості у професійній діяльності, в досягненні змін власної особистості» і наполягає, що воля може формуватися лише в процесі вирішення життєвих задач (Кирпенко, 2017: 98).

В діяльності вчителя музичного мистецтва воля має суттєве значення. Причина полягає у тому, що діяльність вчителя музичного мистецтва ґрунтується, як відомо, на перетині двох галузей – педагогічної та мистецької. З одного боку, для педагога дуже важливо мати розвинену вольову сферу, адже, як вказує О. Лебідь, педагогічна діяльність пов'язана зі здатністю «регулювати свою поведінку в складних управлінських і педагогічних ситуаціях, пов'язаних із напруженням та переживаннями», а важливим компонентом професійної культури педагога є вольова сфера (Лебідь, 2011: 48). З огляду на те, що вольова сфера визначає цілеспрямованість поведінки людини, забезпечує її успішність, здатність визначати мету і досягати її, вважаємо, що без сформованої волі неможливо уявити успішну професійну діяльність педагога. Адже вчитель має не тільки спрямовувати активність власної свідомості, але й спрямовувати зусилля учнів на розвиток, досягнення, осягнення інтелектуального, культурного, духовного досвіду сучасності та попередніх поколінь.

З іншого боку, діяльність учителя музичного мистецтва розглядається нами як така, що здебільшого залежить від сформованості вольових якостей фахівця. Діяльність педагога-музиканта пов'язана із творчістю. А творчість нерідко вимагає від творця дотримуватися власних інноваційних принципів чи ідей. Креативність потребує від людини сміливості, мужності, рішучості, які Н. Ковтун пов'язує з вольовими якостями митця. Адже саме вольові якості дозволяють людині реалізувати власний творчий потенціал. Дослідниця вказує: «вольовий характер творчості митця якнайповніше виявляється в його перетворювальній активності, спрямованій на пристосування і адаптацію до природного і соціального довкілля. Будь-яка перетворювальна активність базується на прояві таких вольових якостей, як: рішучість, сміливість, старанність, ретельність, твердість характеру, які спонукають творця невпинно рухатися обраним шляхом до високої мети» (Ковтун, 2018: 47). Учитель музичного мистецтва, безумовно, має володіти значним рівнем творчої волі та інших означених якостей, адже його професійна активність охоплює різні рівні творчості і має справу як з художніми ідеями та образами, так і з учнями, з якими вчитель бере участь у перетворювальній діяльності.

Розвиток особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва як музиканта-виконавця є необхідним і найбільш значущим аспектом його фахової підготовки. Воля у такій діяльності виявляється, насамперед, у багаточасовій ретельній важкій праці, у процесі якої майбутній фахівець

опанує гру на музичному інструменті. Спрямованість, ефективність, доцільність такої роботи, здебільшого, залежить від здатності особистості проявляти вольові якості. Також не менше значення має сценічна витримка музиканта. Вольова активність на сцені проявляється у здатності виконавця переконувати слухачів у доцільності власної виконавської концепції. Крім того, відзначається значущість вольового самоконтролю у процесі подолання сценічного стресу (Тихонова, Федорович, 2014).

Однією із визначних в контексті нашого дослідження є робота К. Мартінсена, в якій розглядається феномен звукотворчої волі як аспект виконавської техніки музиканта. Дослідник вперше використав поняття «звукотворча воля», під яким він розуміє здатність досягати виконавського наміру, а також первинну силу виконавського відчуття (Мартінсен, 1966: 30-34).

К. Мартінсен приділяє значну увагу компонентам звукотворчої волі. На думку дослідника, доцільно розглядати шість складників досліджуваного феномену (Мартінсен, 1966: 28):

- звуковисотна воля (здатність уявити звук певної висоти і реалізувати його у виконанні);
- звукотемброву волю (необхідний для музиканта елемент, який дає змогу досягти різноманітності тембрів у процесі виконання твору);
- лінійволя (дає можливість об'єднувати звуки в одну лінію, зумовлену логікою розгортання музичної думки);
- ритмоволя (воля втілити у виконанні ритмічний рух твору);
- воля до форми (реалізація формальної концепції твору);
- формувальна воля (реалізація індивідуального, сформованого особистісно, художнього змісту музичного твору).

У дослідженні М. Демидової звукотворча воля визначається як «художньо-творча спонукальна дія, спрямована на регуляцію і самодетермінацію процесу звукоутворення на основі психофізичної ідентичності» (Демидова, 2015: 26). Авторка підкреслює, що у діяльності вчителя музичного мистецтва звукотворча воля проявляється у процесі створення слухового образу музики, у виборі засобів реалізації цього образу, контролі над процесом втілення образу в процесі виконавства, корекції звукового потоку, емоційного стану, розподілу енергії (Демидова, 2015).

Як бачимо, в діяльності вчителя музичного мистецтва воля, вольові якості особистості набувають особливого значення. Вони впливають на рівень ефективності виконавської підготовки, на психолого-педагогічну роботу вчителя, спроможність майбутнього фахівця контролювати себе і свою діяльність.

Фахова підготовка вчителя музичного мистецтва передбачає набуття ним високого рівня здатності до організації вокально-хорової діяльності учнів. Адже спів у колективі (хорі або ансамблі) є одним з найпопулярніших видів виконавської творчості школярів, який, при цьому, володіє потужним розвивальним та культуротворчим потенціалом. Отже, розглянемо зміст і специфіку хормейстерської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Як зазначає Л. Ярошевська, першочерговим завданням хормейстерської підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва є формування загальної культури і музичних здібностей самих здобувачів, розвиток їхнього музичного сприймання, мислення, і, безумовно, навчання диригентської техніки, необхідної для роботи з колективом. Метою хормейстерської підготовки майбутнього фахівця є удосконалення його художньо-комунікативних якостей особистостей для необхідних організації творчої діяльності учнів (Ярошевська, 2017).

У дослідженні Чжан Лу зазначено, що хормейстерська підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва передбачає опанування здобувачами специфіки діяльності учнівських навчальних та аматорських хорів, а також засвоєння форм і методів організації учнівського колективно-хорового виконавства. Авторка відзначає, що в процесі такої підготовки здобувач має розвивати технічну здатність до керування хором колективом, формувати творчу ініціативу, артистизм, відповідальність, здібність до високохудожньої виконавської інтерпретації музичного твору, готовність до хорового аранжування у різних стилях і жанрах. Майбутній фахівець має забезпечити собі різнопланову теоретичну базу, у тому числі, сформованість різностильових слухових уявлень, навчитися ефективної комунікації. Крім того, серед умінь і якостей, необхідних майбутньому вчителю музики дослідниця наводить виконавську волю майбутнього хормейстера. (Чжан Лу, 2015).

У дисертаційному дослідженні, присвяченому підготовці майбутніх учителів музики до керування хором, Цао Хункай відзначає в якості одного із структурних компонентів відповідної підготовленості, поряд з вокальними і диригентськими вміннями, наявністю енергетичного потенціалу і вольових якостей майбутнього керівника хорового колективу (Цао Хункай, 2017).

Вищезазначене зумовлюється тим, що хормейстерська діяльність передбачає такий специфічний вид музикування, коли інструментом виконавця є колектив як конгломерат голосів, тембрів, енергій. Воля диригента-хормейстера є механізмом здійснення енергетичного впливу на кожного учасника колективу. Вольовий посыл хормейстера має активізувати вольові зусилля кожного музиканта на досягнення необхідного, уявлюваного диригентом слухового образу музичного твору. Слушною є думка, що воля диригента акумулює інтенції кожного виконавця, об'єднуючи їх в єдиний вольовий потік, який уможливорює реалізацію виконавської концепції (Тихонова, Федорович, 2014).

Виконавська воля хормейстера спрямовується, передовсім, на досягнення головної мети – смислу художньо-виконавської діяльності: художньо-переконливого втілення виконавської концепції музичного твору, реалізації його інтонаційно-образного змісту всім колективом у єдиному емоційно-вольовому пориві. Воля хормейстера дозволяє ефективно вирішувати безліч щоденних задач фахівця, стимулює наполегливість, рішучість, самоконтроль, «включеність», мобільність, енергійність.

Як зазначав К. Птиця, на відміну від музично-теоретичних знань, вокальних навичок, жесту, воля не проявляє себе безпосередньо, а виявляється лише в дії, у підпорядковуванні хору диригентові (Птиця, 1960: 139). У хоровому словнику Н. Романовського вказується: «воля виражається в силі впливу на колектив (хор, оркестр), завдяки чому стає можливим втілення художнього задуму диригента-інтерпретатора. Воля – найважливіша властивість диригента, вона корениться в глибокому знанні музичного твору, усвідомленості шляхів, що ведуть до його втілення...» (Романовський, 1980: 22). Отже, воля хормейстера передбачає здійснення активуючого і коригувального впливу на хоровий колектив, який дозволяє здійснювати художню інтерпретацію музичного твору.

Отже, зазначимо, що феномен «виконавська воля майбутнього вчителя музичного мистецтва» в контексті його хормейстерської підготовки розглядаємо як індивідуальну базову особистісно-професійну властивість, яка проявляється у процесі хормейстерської діяльності і уможливорює здійснення психоемоційного впливу диригента на учасників хорового колективу для їхнього об'єднання на основі емоційно-духовного резонансу, а також регулювання власної інтелектуально-творчої активності з метою досягнення високого художнього рівня інтерпретації емоційно-образного змісту музичного твору і підвищення ефективності функціонування як колективу так і власне хормейстера.

Уважаємо за необхідне розглянути теоретичну модель виконавської волі майбутнього вчителя музичного мистецтва в контексті хормейстерської підготовки. Модель обіймає чотири логічно пов'язані між собою структурні компоненти: мотиваційно-спонукальний, інтонаційно-образний, мануально-експресивний, рефлексивно-корекційний. Кожен із структурних компонентів має власні атрибутивні характеристики і забезпечує певні аспекти прояву виконавської волі майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі хормейстерської підготовки.

Мотиваційно-спонукальний компонент дозволяє суб'єкту ставити професійні цілі і досягати їх. Означений компонент проявляється в здатності надихати, зацікавлювати хоровий колектив і досягати високих виконавських результатів через активізацію прагнення учнів до хорової виконавської творчості.

Інтонаційно-образний компонент віддзеркалює доцільність виразності жесту хормейстера, його здатність досягти високого рівня вокально-хорового інтонування. Завдяки сформованості вказаного компонента майбутній фахівець має здатність реалізувати у художньо-образний зміст і емоційно-енергетичне навантаження музики у процесі її виконання.

Мануально-експресивний компонент покликаний допомогти хормейстеру проявити емоційну і творчу енергію через диригентський жест у найбільш переконливій формі, зрозумілій для всіх учасників хорового колективу. Означений компонент передбачає систему жестових знаків диригентської мови, виразність жесту, зоровий контакт, мімічних, пантомімічних та безпосередньо, вербальних засобів комунікації з хором як єдиним інструментом для реалізації поставлених виконавсько-хорових завдань.

Рефлексивно-корекційний компонент відображує здатність майбутнього хормейстера оцінити себе, здійснювати ефективний та адекватний самоаналіз, самоконтроль, оцінювати власну продуктивність і якість звучання хорового колективу для своєчасної та якісної корекції.

Висновки. Отже, у статті розглянуто феномен волі як інтегрального психофізіологічного процесу, який включає в себе мотивацію, інтелектуальну активність, моральну сферу особистості. Воля майбутнього вчителя музичного мистецтва в контексті хормейстерської підготовки розглядається як індивідуальна базова особистісно-професійна властивість, яка уможливорює здійснення психічно-емоційного впливу диригента на учасників хорового колективу для їхнього об'єднання на основі емоційно-духовного резонансу. Через вольову сферу здійснюється регулювання власної інтелектуально-творчої активності для досягнення високого художнього рівня інтерпретації емоційно-

образного змісту музичного твору і підвищення ефективності функціонування як колективу, так і власне хормейстера. Структурними компонентами виконавської волі майбутнього вчителя музичного мистецтва – хормейстера визначено мотиваційно-спонукальний, інтонаційно-образний, мануально-експресивний і рефлексивно-корекційний. Наступним етапом наукового дослідження виконавської волі майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі хормейстерської підготовки передбачається обґрунтування методологічних засад і педагогічних умов розвитку виконавської волі майбутніх фахівців.

Література

Демидова М. Г. Особливості прояву звукотворчої волі у процесі інтерпретаційної діяльності майбутнього вчителя музики. *Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Психолого-педагогічні науки*. 2015. № 2. С. 25-27.

Иванников В. Воля. *Национальный психологический журнал*. 2010. № 1 (3). с. 97-102.

Ильин Е. П. Психология воли. СПб: Питер, 2000. С. 17-195.

Кирпенко Т. М. Сучасний стан та перспективи вивчення вольової регуляції особистості у психологічних дослідженнях. *Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України*. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2017. Том VII. Екологічна психологія. Випуск 44. С. 92-101.

Кирпенко Т. Функція волі в процесі саморозвитку особистості. *Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології ім. ГС Костюка НАПН України*. 2014. № 7. С. 120-127.

Ковтун Н. Концептуальні підходи до соціально-філософського аналізу феномена волі. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2018. Випуск 18. С. 99-106.

Лебідь О. В. Емоційно-вольова сфера професійної культури майбутнього керівника загальноосвітнього навчального закладу. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16 : Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики*. 2011. Вип. 14. С. 48-52.

Мартинсен К. А. Индивидуальная фортепианная техника на основе звукотворческой воли /пер. с нем. В. Л. Михелис, ред., примеч. и вступ. ст. Г. М. Когана. М. : Музыка, 1966. 220 с.

Мей Р. Любовь и воля. Москва: Рефл-бук; Киев: Ваклер, 1987. 384 с.

Романовский Н. В. Хоровой словарь. Изд. 3-е, дополненное. 1980. 144 с.

Тихонова Е., Федорович Е. Основы музыкальной психологии. Учебное пособие. 2-ое издание. М.: Директ-медиа, 2014. 279 с.

Цао Хункай. Методика формування здатності майбутніх учителів музики до керування хором: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2017. 220 с.

Чжан Лу. Сутність, зміст і структура диригентсько-хорової підготовки майбутніх учителів музики до роботи у загальноосвітніх навчальних закладах. *Наукові записки: Зб. наук. статей*. 2015. Вип. СХХХІ (126). С. 147-155.

Шамлян К. М. Проблема волі як проблема самосуб'єктних відносин. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. 2015. № 3. С. 431-439.

Ярошевська Л. В. Методичні принципи диригентсько-хорової підготовки майбутнього вчителя музики на традиціях одеської хорової школи. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14 : Теорія і методика мистецької освіти*. 2016. Вип. 21. С. 38-42.

Kuhl J. Volitional mediators of cognition-behavior consistency: Selfregulatory processes and action versus state orientation. Kuhl J., Beckmann J., (Eds) Action control: From cognition to behavior. Berlin: Springer-Verlag, 1985. P.101-128.

Content and structure of the future music teachers' performing will in the context of choirmaster training

Xie Lifeng²

State institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky", Odesa, Ukraine

The article is devoted to the study of the essence of the phenomenon "performing will" as an important professional quality of future specialists in the field of art education. The purpose of the article is to substantiate the essence, content and component structure of the performing will generated by future Music teachers, in the context of choirmaster (choral) training in particular. These methods are used in the article: analysis, synthesis and generalization (in order to substantiate the key provisions of the study); the method of shifting

² Post-graduate student at the Chair of Musical Arts and Choreography at the State institution "South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky"

from the abstract entities to the concrete ones (in order to study the essence of the complex concept "performing will of a Music teacher in the context of choral training"); the methods of modelling and systematisation (in order to study the structural components of the phenomenon under study). Based on the study, it was determined that the choirmaster training aimed at the future Music teachers involves mastering the competence in specific activities with pupils' non-amateur and amateur choirs, as well as mastering the forms and methods of organising pupils' group choral performance. The performing will of the future Music teacher in the context of choirmaster training is considered as individual basic personal and professional properties which provide mental and emotional influence of the conductor on the members of the choir to unite them on the basis of emotional and spiritual resonance. The will of the conductor-choirmaster acts as a mechanism of energy impact on each member of the team in order to achieve the necessary, highly artistic and convincing level of implementation of the performance conception as an intonation-auditory and emotional image of the musical work envisioned by the conductor. Based on the definition of the content-oriented and attributive characteristics of the performing executive will, the component structure of the studied phenomenon is substantiated, it consists of four interconnected components: motivational-incentive, intonation- and image-centred, manual-expressive and reflexive-corrective.

Keywords: will, performing will, Musical Arts teacher, choirmaster, choirmaster training.

References

- Cao Hongkai. (2017). Metodyka formuvannya zdatnosti maybutnikh uchyteliv muzyky do keruvannya khorom [Methods of forming the ability of future music teachers to manage the choir]. *Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
- Demydova, M.H. (2015). Osoblyvosti proyavu zvukotvorchoyi voli u protsesi interpretatsiynoyi diyal'nosti maybutn'oho vchytelya muzyky [Features of manifestation of sound-creating will in the process of interpretive activity of the future music teacher]. *Naukovi zapysky [Nizhynskoho derzhavnoho universytetu im. Mykoly Hoholya]. Psykholoho-pedahohichni nauky – Scientific notes [Nizhyn State University. Nikolai Gogol]. Psychological and pedagogical sciences*. Vols. 2. pp. 25-27 [in Ukrainian].
- Il'in, Ye.P. (2000). *Psikhologiya voli [Psychology of the will]*. SPb: Piter [in Russian].
- Ivannikov, V. (2010). Volya [Volya]. *Natsional'nyy psikhologicheskyy zhurnal – National Psychological Journal*. Vols. 1 (3), pp. 97-102 [in Russian].
- Kovtun, N. (2018). Kontseptual'ni pidkhody do sotsial'no-filosofs'koho analizu fenomena voli [Conceptual approaches to the socio-philosophical analysis of the phenomenon of will]. *Visnyk L'vivskoho universytetu. Seriya filos.-politoh. Studiyi – Bulletin of Lviv University. Series philosopher-political scientist studios*. Issue 18, pp. 99-106 [in Ukrainian].
- Kuhl, J. (1985). Volitional mediators of cognition-behavior consistency: Selfregulatory processes and action versus state orientation. Kuhl J., Beckmann J., (Eds) *Action control: From cognition to behavior*. Berlin: Springer-Verlag, P.101-128 [in English].
- Kyrpenko, T. (2014). Funktsiya voli v protsesi samorozvytku osobystosti [The function of the will in the process of personal self-development]. *Aktual'ni problemy psikhohiyyi. Zbirnyk naukovykh prats' Instytutu psikhohiyyi im. HS Kostyuka NAPN Ukrayiny – Current problems of psychology. Collection of scientific works of the Institute of Psychology. GS Kostyuk NAPS of Ukraine*. Vols. 7, pp. 120-127 [in Ukrainian].
- Kyrpenko, T.M. (2017). Suchasnyy stan ta perspektyvy vyvchennya vol'ovoyi rehulyatsiyyi osobystosti u psikhohichnykh doslidzhennyakh [The current state and prospects of studying the volitional regulation of personality in psychological research]. *Aktual'ni problemy psikhohiyyi: Zbirnyk naukovykh prats' Instytutu psikhohiyyi imeni H.S. Kostyuka NAPN Ukrayiny – Actual problems of psychology: Collection of scientific works of the GS Institute of Psychology. Kostyuk NAPS of Ukraine*. Zhytomyr: ZHDU im. I. Franka, Issue. VII. Ekolohichna psikhohiyya. Vols. 44, pp. 92-101 [in Ukrainian].
- Lebid', O.V. (2011). Emotsiyno-vol'ova sfera profesiynoyi kul'tury maybutn'oho kerivnyka zahal'noosvitn'oho navchal'noho zakladu [Emotional and volitional sphere of professional culture of the future head of the secondary school]. *Naukovyy chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriya 16 : Tvorchy osobystist' uchytelya: problemy teorii i praktyky – Scientific journal of NPU named after MP Drahomanov. Series 16: Creative personality of the teacher: problems of theory and practice*. Vols. 14, pp. 48-52 [in Ukrainian].
- Martinsen, K.A. (1966). Individual'naya fortepiannaya tekhnika na osnove zvukotvorcheskoy voli [Individual piano technique based on sound-creating will]. M.: Music [in Russian].

Mey, R. (1987). *Lyubov' i volya [Love and Will]*. Moscow: Refl book; Kiev: Wakler [in Russian].

Romanovskiy, N.V. (1980). *Khorovoy slovar' [Choral Dictionary]* [in Russian].

Shamlyan, K.M. (2015). Problema voli yak problema samosub"yektnykh vidnosyn [The problem of will as a problem of self-subjective relations]. *Teoretychni i prykladni problemy psykholohiyi – Theoretical and applied problems of psychology*. Vols. 3, pp. 431-439 [in Ukrainian].

Tikhonova, Ye., & Fedorovich Ye. (2014). *Osnovy muzykal'noy psikhologii [Fundamentals of musical psychology]*. Moscow: Direct Media [in Russian].

Zhang Lu. (2015). Sutnist', zmist i struktura dyryhent-s'ko-khorovoyi pidhotovky maybutnikh uchyteliv muzyky do roboty u zahal'noosvitnikh navchal'nykh zakladakh [The essence, content and structure of conducting and choral training of future music teachers to work in secondary schools]. *Naukovi zapysky: Zb. nauk. Statey – Scientific notes: Coll. Science. articles*. Vols. CXXXI (126), pp. 147-155 [in Ukrainian].

Yaroshevs'ka, L.V. (2016). Metodychni pryntsypy dyryhent-s'ko-khorovoyi pidhotovky maybutn'oho vchytelya muzyky na tradytsiyakh odes'koyi khorovoyi shkoly [Methodical principles of conducting and choral training of the future music teacher on the traditions of Odessa choral school]. *Naukovy chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriya 14 : Teoriya i metodyka mystets'koyi osvity – Scientific journal of NPU named after MP Drahomanov. Series 14: Theory and methods of art education*. Vols. 21, pp. 38-42 [in Ukrainian].

Accepted: June 08, 2020

